

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

24 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit în componența:
președinte
judecători

Nadejda TOMA
Liliana CATAN
Iurie DIACONU
Ion GUZUN
Victor BOICO

a judecat, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Valentina Gavdiuc, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 12 aprilie 2022, în cauza penală privindu-l pe

BERARU Grigore Xxxx *născut la
xx xxxxxxxx xxxx, originar și domiciliat în s.
Xxxxxxx, r-nul Xxxxxxx.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 14.07.2021 – 11.10.2021;

Instanța de apel: 14.12.2021 – 12.04.2022;

Instanța de recurs: 15.08.2022 – 24.10.2022.

Asupra recursului ordinar menționat, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei din 11 octombrie 2021, *cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364^l Cod de procedură penală*, Beraru Grigore a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 152 alin. (1) Cod penal la 160 ore de muncă neremunerată în folosul comunității.

De la Beraru Grigore s-a încasat în contul statului, suma de 320 lei cu titlu de cheltuieli judiciare.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, la data de 26 februarie 2021 cet. Crigan Victor a venit în ospeție la Beraru Grigore, domiciliat în s. Xxxxxxx, r-nul Xxxxxxx, unde ambii au consumat băuturi alcoolice. Aproximativ la ora 23:00 între Beraru Grigore și Crigan Victor s-a iscat un conflict, care ulterior s-a transformat în bătaie. Tot atunci Beraru Grigore,

urmărind scopul vătămării integrității corporale a lui Crigan Victor, i-a aplicat acestuia o lovitură cu pumnul în față, iar când acesta a căzut de pe pragul casei, i-a aplicat 2 – 3 lovituri cu o bătă din lemn în regiunea genunchiului stâng, după care l-a alungat din ogradă.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, în drept faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.152 alin. (1) Cod penal, adică *vătămarea intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute de art. 151, dar care a fost urmată de dereglarea îndelungată a sănătății.*

3. Temeinicia și legalitatea sentinței a fost atacată cu apel de către procurorul adjunct interimar al procurorului-șef al Procuraturii raionului Sîngerei Alexandru Gordilă, prin care solicită casarea sentinței în latura stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Beraru Grigore să-i fie aplicată pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani și conform prevederilor art. 90 Cod penal, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă de 2 ani.

În motivarea cererii de apel a invocat că:

- la adoptarea sentinței, instanța nu a dat deplină eficiență prevederilor art. 75 Cod penal, deoarece inculpatul Beraru Grigore anterior a comis infracțiuni analogice, iar procesul penal a fost încetat în legătură cu împăcarea părților, ultimul nu a tras concluziile necesare și nu a mers pe calea corijării, ci a continuat să comită noi infracțiuni;

- aplicarea față de inculpatul Beraru Grigore a pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 160 ore nu-și va atinge scopul pedepsei.

3.1. Până la începerea examinării în fond a cererii de apel, inculpatul Beraru Grigore a depus o cerere, prin care a solicitat aplicarea în privința sa a prevederilor Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 12 aprilie 2022, apelul declarat a fost admis din alte motive, casată parțial sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Procesul penal în privința lui Beraru Grigore recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal a fost încetat, cu liberarea acestuia de răspundere penală în temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În rest dispozițiile sentinței au fost menținute, fără modificări.

4.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel a reținut că la data de 24 decembrie 2021 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, publicată în Monitorul Oficial la 31 decembrie 2021.

Astfel, citând prevederile art. 1 alin. (1), art. 2 alin. (1), (4), art. 6 al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, Colegiul penal a reținut că, în cadrul examinării cauzei în ordine de apel inculpatul Beraru Grigore și-a recunoscut vina și prin cerere scrisă a solicitat aplicarea în privința sa a actului de amnistie, constatând astfel că, la cazul dedus judecării sunt aplicabile prevederile art. 2 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24.12.2021.

Prin urmare, luând în considerație că pe parcursul examinării cauzei penale a fost stabilită cu certitudine vinovăția inculpatului Beraru Grigore în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 152 alin. (1) Cod penal, infracțiune care a fost comisă până la intrarea în vigoare a Legii nr. 243 din 24.12.2021, pentru care legea penală prevede pedeapsa maximă a închisorii de până la 5 ani, inculpatul și-a recunoscut vina și și-a dat acordul la aplicarea actului de amnistie, constatându-se lipsa temeiurilor prevăzute la art. 6 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24.12.2021 care ar împiedica aplicarea actului de amnistie de către instanța de judecată, Colegiul penal *a conchis asupra liberării lui Beraru Grigore de la executarea pedepsei* sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 160 (una sută șaizeci) ore pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.152 alin. (1) Cod penal, or, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale, a executării pedepsei, precum și altor consecințe ale condamnării.

Sintetizând circumstanțele reliefate suprapuse la textele de lege enunțate, Colegiul penal a concluzionat asupra necesității casării parțiale, inclusiv din oficiu conform art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, sentința Judecătorei Bălți, sediul Sîngerei din 11 octombrie 2021 în partea condamnării lui Beraru Grigore în baza art. 152 alin. (1) Cod penal și pronunțării unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care *a încetat procesul penal în privința lui Beraru Grigore recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal, cu liberarea acestuia de executarea pedepsei penale* în temeiul art. 2 alin. (1) a Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

5. Împotriva deciziei instanței de apel, recurs ordinar declară *procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Valentina Gavdiuc*, care invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, că decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției

contrazice dispozitivul hotărârii, solicită casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

În motivarea recursului menționează că:

- decizia instanței de apel, în partea ce ține de încetarea în privința lui Beraru Grigore a procesului penal, în temeiul art. 2 alin. (1) al Legii cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 243 din 24.12.2021, recunoscut vinovat conform art. 152 alin. (1) Cod penal, cu liberarea acestuia de la executarea pedepsei, o consideră ilegală și neîntemeiată;

- o hotărâre judecătorească de aplicare a amnistiei nu constituie temei de reabilitare a persoanei (art. 285 alin. (2), 274 pct. 4) CPP), amnistia poate fi aplicată doar după cercetarea tuturor probelor și stabilirea vinovăției persoanei în comiterea infracțiunii incriminate, în ordinea art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod procedură penală, pe caz urmând a fi adoptată o hotărâre de condamnare cu liberare, reducere ori comutare a pedepselor penale;

- instanța de apel, corect a concluzionat faptul, că inculpatul Beraru Grigore cade sub incidența Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia, însă incorect a încetat procesul penal pe art. 152 alin. (1) Cod penal, cu liberarea acestuia de la executarea pedepsei;

- deși în descriptivul sentinței, instanța de apel, face referire la prevederile art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, în dispozitiv pronunță o soluție de încetare a procesului penal în privința lui Beraru Grigore recunoscut vinovat conform art. 152 alin. (1) Cod penal, cu liberarea acestuia de executarea pedepsei în temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova;

- instanța de apel, incorect a aplicat normele de procedură penală, ce prevăd aplicarea amnistiei.

5.2. Pe marginea recursului declarat, referință nu a fost depusă.

6. Obiect de examinare a instanței de recurs îl reprezintă doar chestiunea privind aplicarea Legii nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

7. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul Penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată (art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală).

Din raportarea jurisprudenței naționale la cea a CtEDO rezultă că în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile ce urmează să le soluționeze instanța de apel, hotărârea acesteia urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, or eroarea de drept admisă în cadrul

unei proceduri precedente, afectează echitatea procedurii și instanțele de recurs sunt obligate de a rectifica eroarea de procedură admisă de instanțele ierarhic inferioare, în caz contrar, art. 6 CEDO este încălcat (*hotărârea CEDO Leoni versus Italia*).

Reieșind din temeiurile de drept ale recursului ordinar declarat, se reține că titularul invocă incidența cazurilor de casare prevăzute la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

Verificând și analizând decizia instanței de apel, raportat la argumentele recurentului, Colegiul a reținut că acestea și-au găsit confirmare și statuează că instanța de apel și-a motivat soluția contradictoriu și partea descriptivă nu corespunde dispozitivului hotărârii.

Colegiul menționează că la întocmirea unei hotărâri, instanța trebuie să îndeplinească cerințele art. 394 Cod de procedură penală și să soluționeze toate chestiunile prevăzute în art. 385 și art. 397 Cod de procedură penală.

Potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată, iar conținutul ei se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea.

Totodată, potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă printre altele și motivele adoptării soluției date.

La caz, prima instanță a examinat învinuirile aduse în fond și a adoptat soluția de condamnare a lui Beraru Grigore în baza art. 152 alin. (1) Cod penal la 160 ore de muncă neremunerată în folosul comunității.

Criticând sentința pentru netemeinicie, apel a declarat procurorul, care a solicitat aplicarea unei pedepse mai aspre, iar în ședința de judecată a instanței de apel, inculpatul a solicitat aplicarea Legii nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Instanța de apel expunându-se asupra solicitării inculpatului a conchis că starea de fapt concordă cu cea de drept, Beraru Grigore corect fiind recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 152 alin. (1) Cod penal și a decis că „*Procesul penal în cauza lui Beraru Grigore recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal a fost încetat, cu liberarea acestuia de răspundere penală în temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova*”.

Deși în descriptivul sentinței, instanța de apel, face referire la prevederile art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, indicând că sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de la executarea ei în cazul

amnistiei, conform art. 107 Cod penal și în cazurile prevăzute de art. 89 alin. (2) lit. a), b), c), e), f) și g) din Codul penal, în dispozitiv a pronunțat soluția de încetare a procesului penal în privința lui Beraru Grigore recunoscut vinovat conform art. 152 alin. (1) Cod penal, cu liberarea acestuia de la executarea pedepsei penale în temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În acest context, Colegiul găsește necesar a puncta că, această statuare a instanței de apel contravine normelor penale și celor de procedură penală precum și practicii judiciare constante, or, chiar dacă se constată că sentința de condamnare este întemeiată (partea descriptivă a hotărârii), se conchide că procesul penal urmează a fi încetat (partea dispozitivă).

În corespundere cu art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Astfel, ținând cont de faptul că solicitarea de aplicare a actului de amnistie a intervenit la faza de judecare a apelului, instanța urma a adopta și pronunța o hotărâre în conformitate cu prevederile art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, potrivit cărora se adoptă o sentință de condamnare cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 Cod penal, deoarece adoptarea unei sentințe de încetare a procesului penal conform art. 391 Cod de procedură penală, este posibilă doar la faza punerii pe rol a cauzei (art. 345 Cod de procedură penală coroborat cu art. 350 Cod de procedură penală), în celelalte cazuri, hotărârea se adoptă în baza art. 389-390 Cod de procedură penală.

Tot aici se menționează că, legiuitorul în prevederile art. 391 Cod de procedură penală (sentința de încetare a procesului penal), nu a statuat că, după ce procedura continuă în mod obișnuit și instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului, ea va adopta o sentință de încetare a procesului penal în cazul aplicării actului amnistiei, ca de altfel și al prescripției.

Or, aceste două cazuri de nereabilitare a persoanei, spre deosebire de celelalte situații similare, regăsite în art. 391 Cod de procedură penală, sunt soluționate, după faza ședinței preliminare (art. 332 alin. (5), 384 Cod de procedură penală), doar în cadrul adoptării unei sentințe sau deciziei (instanței de apel) de condamnare, în virtutea esenței sale procedurale și a specificului de a hotărî asupra învinuirii formulate inculpatului în condițiile prescrise la art. 389, 394 alin. (1) și (2) și 395 Cod de procedură penală, spre deosebire de cele prevăzute în art. 394 alin. (4) și 396 Cod de procedură penală, adică cele proprii unei sentințe de încetare.

Mai mult, prevederile de drept enunțate nu sunt declarate neconstituționale și nici nu contravin reglementărilor internaționale, pentru a fi exceptate și omise,

deci urmează a fi aplicate întocmai (art. 1 alin. (1), art. 7 alin. (1) – (8) Cod de procedură penală).

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii penale și procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie și nemijlocit de motivele casării acesteia, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit

d e c i d e :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Valentina Gavdiuc, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 12 aprilie 2022, în cauza penală privindul pe *BERARU Grigore Xxxxx* și dispune rejudecarea cauzei, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 01 decembrie 2022.

Președinte

Nadejda TOMA

Judecători

Liliana CATAN

Iurie DIACONU

Ion GUZUN

Victor BOICO